

Tematické okruhy pro bakalářskou státní závěrečnou zkoušku TEORIE MASOVÉ KOMUNIKACE

- **Pro studující studijních programů na dostudování, kombinovaného studia a nepřevedení!**

Platí pro JS 2021

Tato pravidla jsou specificky uzpůsobena pro semestr stížený důsledky situace spojené s COVID-19!

VYUČUJÍCÍ ZODPOVĚDNÍ ZA ZKOUŠKU:

doc. Mgr. Jakub Macek, Ph.D.

Mgr. Lenka Waschková Císařová, Ph.D.

CHARAKTERISTIKA ZKOUŠKY:

Forma: ústní

Délka: 10 minut

Hodnocení: A-F (podrobnosti [zde](#))

OKRUHY A OTÁZKY:

I. tematický okruh: Teorie komunikace a teorie masové komunikace

1. Komunikace - základní vymezení

- komunikace a její vývoj (tradiční a moderní společnost)
- základní přístupy k výkladu masové komunikace - základní pojmy, modely, paradigmata
- základní komunikační školy

2. Média, společnost, kultura

- sociální funkce masové komunikace v různých sociálních systémech, struktura a funkce masové komunikace a masových médií

3. Základní komunikační modely

- Lasswell, Shannon a Weaver, Jakobson, Peirce, Saussure, Hall

4. Alternativní komunikační modely

- rituálový model komunikace, propagační model

5. Teorie znaku

- znaky a významy jako základní stavební jednotky mediální komunikace
- typologie znaků (de Saussure, Peirce)

6. Sociální kódy a mediální kódování

- typy kódů

7. Mechanismus označování a mediální konstrukce významu

- denotace a konotace

8. Mýtické a ideologické ve zpravodajské praxi

- mýtus, ideologie
- sémiotická a obsahová analýza

9. Výzkum účinků masových médií

- základní vymezení, typy mediálních účinků
- možnosti zkoumání mediálních účinků, periodizace a historické etapy výzkumu mediálních účinků

10. Persuazivní komunikace: média a přesvědčování

- a. Postoje a postojeová změna, teorie kognitivní disonance, teorie kultivace

11. Používání médií

- a. proč a k čemu používáme média (motivace, teorie užití a uspokojení, teorie selektivní expozice)

12. Působení médií a politická komunikace

- a. dvoustupňová komunikace
- b. nastolování mediální agendy, mediální/veřejná/politická agenda, priming, framing
- c. spirála mlčení, band wagon effect
- d. účinky politické komunikace, propaganda, fake news

13. Média jako nástroj socializace

- a. kultivační analýza
- b. média, násilí a pornografie

II. Tematický okruh: Teorie žurnalistiky

14. Základní pojmy žurnalistiky

- a. Zpravodajství, publicistika, redigování, korektury, špígl, grafická úprava novinové strany, hlavička, titulek, popisek, perex (lead), anonce, DTP, mutace novin, lámání, sazba, uzávěrka.

15. Mediální krajina v ČR

- a. Vývoj českých médií od počátku 90. let do současnosti, struktura současné české mediální krajiny, významní současní čeští novináři, náklad, čtenost, poslechovost a sledovanost českých médií.

16. Charakteristika a typologie médií

- a. Charakteristika a typologie tištěných a audiovizuálních médií, vlastnická struktura médií, mediální organizace, tiskové agentury, druhy tiskových agentur, struktura činností tiskových agentur.

17. Zpravodajství

- a. Zpravodajské žánry: flash, krátce, zpráva, rozvinutá zpráva, dialogizovaná zpráva, jednosloupek, dvojsloupek, feature news, reportáž apod., analýza, zpráva a její druhy, definice zprávy, kritéria zprávy a její náležitosti, dělení zprávy podle rozsahu a stavby, základní stavební pravidlo zprávy, zpravodajské hodnoty, zpravodajské stereotypy, zpravodajské konvence, novinářské (zpracovatelské) hodnoty, principy současného zpravodajství, objektivita zpravodajství, zpravodajské zdroje, citace, titulky, zpravodajství v rozhlase a televizi, jazyk zpravodajství.

18. Publicistika

- a. Publicistické žánry: story, feature, publicistický rozhovor, poznámka, komentář, glosa apod., pravidla tvorby publicistických žánrů, publicistika v rozhlase a televizi, jazyk publicistiky.

19. Základy redakční práce

- a. Rozdělení práce v redakci, rubriky, tiskové agentury a jejich využití v redakční práci, příprava novinové strany, shrnutí základních pravidel pro redigování textů, korektury textů, elektronické redigování textu, zařazení nepředvídané události do novin, od úpravy textu po cenzuru, rozdíly v editaci zpravodajství a publicistiky, tvorba špíglu strany, fotografie a grafické prvky (štoček, zářka, tabulky, rastry, citace), spolupráce s tiskárnou.

20. Mediální legislativa a etické normy

- a. **Zákony:** Zákon o periodickém tisku (Tiskový zákon), Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání, Zákon o České televizi, Zákon o Českém rozhlasu, Zákon o České tiskové kanceláři, Listina základních práv a svobod, Zákon o svobodném přístupu k informacím. **Etické kodexy:** Etický kodex novináře, Kodex nezávislé žurnalistiky.

Společná literatura k I. tematickému okruhu (Teorie komunikace a teorie masové komunikace)

- deFLEUR, M. - BALL-ROKEACH, S.: Teorie masové komunikace. Karolinum. 1996.
CHARVÁT, J.: Masová komunikácia. Bratislava 1996.
BURTON, G., Jiráček, J.: Úvod do studia médií. Barrister and Principal 2001.
JIRÁK, J., Kopplová, B. Média a společnost. Portál, 2003.
KUNZIK, M.: Základy masové komunikace. Karolinum, 1994.
LITTLEJOHN, S.: Theories of Human Communication. Wadsworth, 1992.
McQUAIL, D.: Úvod do teorie masové komunikace. Portál, 2009.
McQUAIL, D.: Media Performance. London. Routledge, 1992.
McCOMBS, M.: Agenda setting. Karolinum, 2010.
REIFOVÁ, I., a kol.: Slovník mediální komunikace. Portál, 2004.

Další povinná literatura k I. tematickému okruhu pro studenty, kteří předmět ZUR110 Úvod do teorie masové komunikace nebo předmět ZURb1104 Teorie masové komunikace absolvovali v PS 2019 a později

- BRYANT, J. - OLIVER M.B.: Media effects: advances in theory and research. 3rd ed. New York: Routledge. 2009.
DILL, K.E.: The Oxford handbook of media psychology. Oxford University Press. 2014.
GILES, D.: Psychologie médií. Praha: Grada. 2012.
PERSE, E. M. - LAMBE J.L.: Media effects and society. 2nd ed. New York: Routledge. 2017.
SPARKS, G.G.: Media effects research: a basic overview. 5th ed. Boston: Cengage Learning. 2016.

Literatura k II. tematickému okruhu (Teorie žurnalistiky)

- BECH-KARLSEN, J. Být p i tom. Reportáž jako metoda a žánr. Oslo: Institut for Journalistik. Universitetsforlaget. 1991
BARTOŠEK, J. Žurnalistika. Úvod do studia. Skripta. Olomouc: FF UP.1997.
BURNS, L. S. Žurnalistika. Praktická příručka pro novináře. Praha: Portál. 2004.
BOYD, A. Příručka pro novináře. Zpravodajství v rozhlase a televizi. Praha: Centrum nezávislé žurnalistiky. 1997.
BURTON, G., J. Jiráček, J. Úvod do studia médií. Brno: Barrister & Principal. 2001
de FLEUR, M., BALL ROKEACH, S. Teorie masové komunikace. Praha: Karolinum. 1996.
DOBROVOLNÝ, B. „Korektury se stanoviska spisovatelova.“ In: Jak psát rukopis a korektury pro tisk. Praha: Svoboda. 1953,
FRANKLIN, B., HAMER, M., HANNA, M., KINSEY, M., RICHARDSON, J. E. Key Concepts in Journalism Studies. London: Sage. 2005.
HARCUP, T. Journalism. Principles and Practice. London: Sage. 2005.
JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. Média a společnosti. Praha: Portál. 2001.
JUST, V. Slovník floskulí. Praha: Academia. 2003.
Kol. autorů. 10 let v českých médiích. Praha: Portál. 2005.
KUNZIK, M. Základy masové komunikace. Praha: Karolinum. 1994

- MALLETTE, M. F. Příručka pro novináře střední a východní Evropy. Praha: Syndikát novinářů České republiky. 1994
- McNAIR, B. Sociologie žurnalistiky. Praha: Portál. 2004.
- McQUAIL, D. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál. 1999.
- OSVALDOVÁ, B., a kol. Zpravodajství v médiích. Praha: Karolinum. 2001.
- OSVALDOVÁ, B., HALADA, J., a kol. Encyklopedie praktické žurnalistiky. Praha: Libri. 1999.
- REIFOVÁ, I. a kol. Slovník mediální komunikace. Praha: Portál. 2004
- RUSS-MOHL, S, BAKIČOVÁ, H. Žurnalistika. Kompletní průvodce praktickou žurnalistikou. Praha: Grada Publishing. 2005.
- SOKOL, T. Tisk a právo. Praha: Orac. 2005.
- SOVOVÁ, O. „Vývoj na trhu periodik po roce 1990.“ In: Sokol, T. Tisk a právo. Praha: Orac. 2001.
- TRAMPOTA, T.. Zpravodajství. Praha: Portál. 2006.
- TRUNEČKOVÁ, L. Tiskové agentury. Praha: Karolinum. 1997 TUŠER, Andrej. Ako sa robia noviny. Bratislava: SOFA. 1999.

Elektronické zdroje:

<http://www.abccr.cz> <http://www.ato.cz> <http://www.ceskamedia.cz>
<http://www.ceskatelevize.cz> <http://www.cro.cz> <http://www.ctk.cz> <http://www.mam.cz>
<http://www.iStrategie.cz> <http://www.syndikat-novinaru.cz> <http://www.uvdt.cz>